

Mossenexcursie naar Empe en Voorstonden op 4 april 1992

Ben Wijlens

Op deze dag werd een tweetal gebieden bezocht ten westen van Zutphen. Het waren de landgoederen Empe te Voorst en Voorstonden te Brummen. Op verzoek van de Stichting Historische buitenplaatsen werd op beide landgoederen de blad- en levermosflora nader bekeken. De inventarisaties betroffen vnl. het direct aansluitende gebied rondom de landhuizen. Voor de excursie hadden zich een 18-tal deelnemers op de afgesproken plaatsen verzameld. Gezien de grootte van de groep werd deze op beide locaties in twee kleinere gesplitst. 's Morgens werd het gebied van Empe onderzocht en na de lunchpauze begaf het gezelschap zich naar Voorstonden.

Over het geheel genomen hebben de beide gebieden veel soorten gemeen. Naast enkele meer bijzondere soorten (zie hierna) zijn deze algemeen tot zeer algemeen. Ook het aantal aangetroffen soorten is niet uitgesproken hoog te noemen. In totaal werden 58 soorten blad- en levermossen gevonden. Wel geeft de diversiteit aan dat er op relatief kleine oppervlakten verschillende milieutypen voorkomen; van stenig substraat tot min of meer zure zandige en humeuze basische bodems alsmede diverse (zoete!) boomsoorten zoals Esdoorn, fruitbomen en Es. De mossoorten die te verwachten waren zijn dan ook alle gevonden. Opgemerkt wordt dat er ongetwijfeld soorten over het hoofd zijn gezien.

Van de bijzondere en zeldzame soorten worden hier genoemd:

Vorstonden.

– *Rhynchostegiella tenella* (Slink snavelmos) op een beschaduwde muur naast een kas (Klaas van Dort).

– In de boomgaard van het landhuis kwam in 1979 nog *Orthotrichum lyellii* voor (Sollman/Wijlens). De soort is hier thans verdwenen aangezien de vruchtbomen voor het grootste deel zijn gerooid en de oude boomgaard opnieuw met vermoedelijk oude rassen is herplant.

Empe

– *Metzgeria furcata* (Bleek boomvorkje) op een kapitale Esdoorn in het gazon voor het landhuis.

– *Orthotrichum pumilum* (Dwerghaarmutsmos) op een zware horizontale wilgetak aan de voormalige IJsselarm. Groeide samen en ertussen staand met *Orthotrichum diaphanum* (Grijze haarmuts) (Ben Wijlens).

– *Ulota bruchii* (Knotskroesmos) op een staande wilg. Van de soort is geen bewijsmateriaal meegenomen aangezien het een uiterst klein plukje betrof met twee kapsels en er ook bij nadere beschouwing niet meer van werd gevonden. (Ben Wijlens).

Met dank aan Lucy Freese, Wim Loode, Pim de Ruiter en Klaas van Dort voor determinaties van verzamelde collecties.

Lijst met de aangetroffen soorten.

Bladmossen	Empe	Voorstonden
<i>Amblystegium riparium</i>		x
<i>Amblystegium serpens</i>	x	x
<i>Amblystegium varium</i>	x	
<i>Atrichum undulatum</i>	x	x
<i>Aulacomnium androgynum</i>	x	x
<i>Barbula convoluta</i>	x	
<i>Brachythecium populeum</i>	x	
<i>Brachythecium rutabulum</i>	x	x
<i>Bryoerythrophyllum recurvirostre</i>	x	
<i>Bryum argenteum</i>	x	x
<i>Bryum capillare</i>	x	x
<i>Bryum rubens</i>		x
<i>Calliergonella cuspidata</i>	x	x
<i>Calliergon cordifolium</i>		x
<i>Ceratodon purpureus</i>	x	x
<i>Dicranella heteromalla</i>	x	x
<i>Dicranoweisia cirrata</i>	x	x
<i>Dicranum scoparium</i>	x	x
<i>Drepanocladus aduncus</i>	x	
<i>Drepanocladus fluitans</i>		x
<i>Eurhynchium hians</i>	x	

Eurhynchium praelongum	x	x
Funaria hygrometrica	x	
Grimmia pulvinata		x
Gyrowesia tenuis	x	
Homalothecium sericeum	x	x
Hypnum cupressiforme	x	x
Isopterygium elegans	x	x
Mnium hornum	x	x
Orthodontium lineare	x	x
Orthotrichum affine	x	
Orthotrichum anomalum		x
Orthotrichum diaphanum	x	x
Orthotrichum pumilum	x	
Plagiomnium affine	x	
Plagiomnium ellipticum	x	
Plagiomnium undulatum	x	x
Plagiothecium curvifolium	x	x
Plagiothecium denticulatum	x	x
Plagiothecium nemorale	x	
Pohlia nutans	x	x
Polytrichum formosum	x	x
Rhizomnium punctatum	x	
Rhynchostegiella tenella		x
Rhynchostegium confertum	x	
Rhynchostegium riparioides		x
Rhytidiadelphus squarrosus	x	x
Schistidium apocarpum	x	x
Tetraphis pellucida	x	x
Tortula muralis	x	x
Ulota bruchii	x	

Levermossen

Empe

Voorstonden

Calypogeia muelleriana		x
Lophocolea bidentata	x	x
Lophocolea heterophylla	x	x
Marchantia polymorpha	x	
Metzgeria furcata	x	
Pellia epiphylla	x	
Riccia glauca		x